

Pauli Kiuru kok ym.

Kirjallinen kysymys kaivoslain toimivuudesta ja Valkeakosken kultakaivoksen tilanteesta

Eduskunnan puhemiehelle

Kaivoslain keskeisinä tavoitteina ovat kaivostoiminnan ja malminetsinnän yhteensovittaminen yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla. Lain tarkoituksen toteuttaminen edellyttää yleisten ja yksityisten etujen riittävää turvaamista. Tarkoituksena on myös turvata kuntien riittävät vaikutusmahdollisuudet päätöksenteossa. Kaivostoiminta aiheuttaa aina merkittäviä ympäristövaikutuksia. Taloudellisten intressien, raaka-aineiden riittävyyden turvaamisen ja ympäristöarvojen yhteensovittaminen on haastavaa.

Kaivostoiminnassa on Suomessa viime vuosina ilmennyt useita ympäristön kannalta kielteisiä tapahtumia: luvattomia hakkuita, vesistöjen pilaantumista ja jopa laittomia kaatopaikkoja. Kansalaisten luottamus ympäristöarvojen ja lupaehtojen kunnioittamisesta on koetuksella.

Kansainväliseen liiketoimintaan liittyy aggressiivista verosuunnittelua, vaikka lähtökohtaisesti kaivostoimintaan kohdistuu sama verotaakka kuin muuhun yritystoimintaan Suomessa. Useissa maissa kaivostoimintaan liittyy "rojaltiveroja", joiden ansioista ulkomaisten yhtiöiden toiminta hyödyttää taloudellisesti enemmän kohdemaata kuin Suomen tapauksessa.

Kaivostoiminnan loppuessa viranomaiset valvovat sulkemisen toteutumista lupaehtojen mukaisesti. Sulkemiskustannuksia varten määritellään sekä kaivosluvassa että ympäristöluvassa vakuudet, jotka tulee asettaa ennen toiminnan aloittamista. Vakuudet on määritelty tilanteisiin, joissa kaivostoiminta päättyy suunnitelmallisesti. Ne eivät siis kata ennakoimattomia tilanteita ja niiden kustannuksia.

Iltalehti kirjoitti verkkosivuillaan tiistaina 25.12.2018 Valkeakoskella vuonna 2019 avattavasta Kaapelinkulman kaivoksesta. Artikkelin mukaan kaivostoimintaa harjoittava Dragon Mining on listautumassa Hongkongin pörssiin. Värikkäästi otsikoitu ja kirjoitettu artikkeli on herättänyt huolta erityisesti valkeakoskelaisten keskuudessa. Kaivos sijaitsee noin neljän kilometrin päässä kaupungin keskustasta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko syytä aloittaa kaivoslain uudistaminen niin, että ympäristöarvot ja kuntien vaikutusmahdollisuudet tulevat paremmin huomioiduiksi,

Kirjallinen kysymys KK 552/2018 vp

ovatko muut lait, kuten ympäristönsuojelulaki ja vesiensuojelulaki, ajan tasalla kaivostoinnin ympäristövaikutukset huomioiden,

ovatko vakuus- ja verotuskäytännöt riittäviä ympäristön ja Suomen kansallisen edun näkökulmista,

tulisiko lupaprosesseja muuttaa siten, että valvovalla viranomaisella olisi mahdollisuus tarkentaa lupaehtoja ja vakuuksia joustavasti ilman uutta lupakäsittelyä, mikäli hankkeen riskit toiminnan alettua näyttävät olevan lupavaiheessa arvioitua suurempia ja

onko Valkeakosken Kaapelinkulman kaivoshankkeessa riittävästi huomioitu kuntalaisten ja kunnan näkemyksiä ja ovatko vakuudet riittäviä, jos kaivostoiminnassa ilmenee yllätyksiä tai jos toiminta joudutaan keskeyttämään suunnittelemattomasti?

Helsingissä 27.12.2018

Pauli Kiuru kok
Timo Heinonen kok